

ГОДИНА I.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ II.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЋА МЕСЕЧНО. —
ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

Д Е М О Н

(Наставак.)

Старац Турчин.

Крме сједи на пашалук, болан;
Ако ј' њему влаше пољувало браду,
Валах мени не ће. — Ајмо Турци у бој!

(Вади пиштољ и полази на ону страну од куда се чује пуцњава. Остали полазе за њим. Обратне стране излази један грађанин с голим мачем у руци а за њим чета наоружаних грађана.)

Грађанин.

Предајте се Турци!

Стари Турчин.

Зар теби ћетићу?

Грађанин.

Цео народ иза мене стоји,
Остали се Турци предадоше,
Не ће им се лудо губит' главе.

Стари Турчин.

Пуштајте нас својим домовима
Па ћемо се отуд диванити.

Грађанин.

То не иде Хаџи Јусуф-аго,
Предајте се, тврда вам је вјера,
Све до једног спровећемо у град.

(Турци се договарају.)

Стари Турчин.

А ће су ни ћеца, ће кадуне ¹⁾?
Пуштајте нас до њих па ћемо виђети.

Грађанин

Што не шћаше лудо размећат' се главом
Све то оде у град здраво и читаво.

Стари Турчин (окренув се Турцима.)

Е већ није вајде! —
Дође врјеме да с' кабулит' мора.

¹⁾ Жене.

Један друм нам власи оставише,
А тај друм нас води у гурбетлук ¹⁾
(Грађанину) Вјера ти је момче?

Грађанин.

Тврда вјера!

До града смо ваши браниоци,
Ником длаке не ћемо дотаћи.

Стари Турчин.

А ти ајде, води. Ајмо Турци с њима!
Ал' те молим, кад се отуд вратиш,
Отиди-дер вашем Милошићу
Па му реци селам ²⁾ од Јусуфа.
'Вако реци: Хаџи-Јусуф, бива,
Шаље теби, Милошићу селам.
'Вакој вјери, као што је твоја
Мехмед-Ага Фочић ваља — бива.
Ће те нађе — реци — кусур ће ти дати ³⁾
(Турци одлазе народ за њима.)

II. ПОЈАВА.

(Дворана у кнежевом кошаку. Улази стари духовник.)

Духовник.

Ко да ово очима погледа
А да суза радости не кане?! — — (Пауза)

Крв предака по Врачару с' лије —
Крв жртава поље поплавила — —
Са кочева жртве малаксале
Вечном Богу молитву јецају,
Уздасима сунце помрачују.
Један уздах изнад свију с' чује:
„Где си мајко што ми живот даде?”

¹⁾ Просијаштво. ²⁾ Поздрав. ³⁾ Осветиће се.

Або с' жива допузила довде,
 Узми живот болног си га дала.“
 — „Поглед' робе на хатове плоче
 Крвав носе благослов од мајке!
 Горак уздах поврх коца с' вије,
 Хладан вихот од неба га крије — —
 „Где си, сејо, да олагнеш муци?
 Руке т' беху препуне дарова
 Смрт је дарак што га братац иште.
 — Ха, ха, влаше у харему сјајном
 Влајња пишти ал' Турчина љуби.
 Горак уздах поврх коца с' вије,
 Хладан вихот од неба га крије.
 „Где си брате да целиваш брата
 Еда б' душу лагње испустио — —
 — — Нем је Врачар, ал' у гори пушка
 Тужан одјек мученику шаље,
 Да брат живи у гудури мрачној.
 Последњи се с коца уздах чује:
 С Богом брате, — прости мајко земљо —
 Ја не могах — доврши ће братац —

(Као да се буди)

Ко да с' сети мученика ових,
 А да душа боно не проплаче!?

Мрско гробље минуле нам славе,
 Српском крвљу окупана земљо,
 Српском сузом орошено поље,
 Како дивно сад преда мном блисташ.
 Из твога је недра материнског
 Поникнуло смиље и ковиље.
 Из уздаха смиљ је процватио,
 Из молитве босиљак проблијо —
 Ко да тебе сад очима гледа
 А да сузу радости не лије?! — —

Хатови су доиграли

бесну игру,

Мученици домучили

грозне муке:

Српским пољем одјекује

песма српска

Насред поља уздижу се

бели двори

(Тужно) Од срдаца мученичких

сазидани,

А срцима живих Срба

опасани.

Усред двора српско срце

зауцало,

Растурена српска чеда

дозивало:

Дајте срца, српска децо,

срца дајте,

Груд је онде где и срце —

мишце чиле.

Срце ће нас прикупити

свеколике,

А мишце ће дохватити

лаворике.

Згреват' ваља старе славе

Србинове,

Тражит' ваља старе дворе

Душанове!

(Повлачи се у дно позорнице)

Бошњак, отац и син (улазе.)

Бошњак син.

Ходи, ходи, оче Ибрахиме!

Да свете ми пророкове вјере

Нигђе нијеси боље смјештен био,

Него овђе у кнежеву двору.

Отац

Аман, дјете, на што ме нагони

Да попљујем своју сједу браду.

Што ће Ибра у кнежеву двору,

Што ће Бошњак у ђаурској кући?

Шта ћу рећи ако вилајетом

Ко запита, шта је бег-Ибрахим

У конаку кнежеву чинио?

Син.

Шта ћеш рећи? — — Реци шта ти драго.

Кад се вратиш у вилајет дома

Казаћу ти шта ћеш тамо рећи.

Отац (срдито)

Казаћу ти — казаћеш ми бјеса,

Што 'ш казати? Чујте ме Бошњаци!

Бејаш с бабом, бегом Ибрахимом,

Поклонит' се кнезу Милошићу — —

Веље бруке, ох свечева вјеро! (Срдито)

Де пусти ме да се вратим дома.

(Наставиће се.)

Д Ш С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Чаша воде“.) У среду 12 јануара гледасмо на нашој позорници „Чашу воде“. Војвоткињу Малброву представљала је г. Ружићка. Охолост, жељу да влада, љубомору и после тежњу за осветом врло је лепо изнела на видик у својој војвоткињи. Још да је била развила мало више финоће у разговору с Болинброком, кад га оно пеца и кад мудоскаче, то не би имали шта игри јој замерити. Г. Ружић као Болинброк био је врло добар. Све пртице болинброкова карактера лепо је извео, осим што му неје увек пошло за руком, да изнесе и државника, политика, коме је само до тога стало, да до владе дође, а не бира средства, која воде тој цели, и који ти се баш онда измакне кад мислиш да си га ухватио. Према томе мислимо, да државник, таког кроја, као што је Болинброк, не ће се спуштати на колена и на своме шеширу предавати војвоткињи папире, које је она у својој љутини на земљу испустила. Тај тако звани „театр-ку“ могао би изостати, па ма да је то баш и на другим већим позорницама у највећем јеку. Ту је доста, ако Болинброк подигне хартије, па ако их саркастичним осмехом пружи војвоткињи, а ова да их прими, претећи му руком. То би било, по нашем мишљењу, много карактеристичније, а боље би приличило целој ситуацији. Краљицу Ану, ту слабу жену, која се „не зна разљутити“ и коју тек љубомора може мало да оживи, добро је схватила г. Маринковићка. Нека се још потруди, да је и добро изведе (а то се тек тврдом вољом и непрекидном студијом може постићи) па ће одмах више ваљати и себи другима. Ебигаилу је приказивала гђа Л. Маринковићева. Кад узмемо, да је ова наша млада глумица тек почетница, то можемо са игром јој задовољни бити. Док се мало боље одомаћи на позорници, то ће моћи више назити, да обележи и прелазе из једнога осећаја у други. Мешема је играо г. Лукић. Према Мешему писац је био маћеха, па с тога баш и ваља приказивачу мешемовом да накнади оно, што је писац тек слабо извео, а то је: да буде „мио и драг и љубави достојан.“ Ако то не уме бити глумац, то не ће моћи нико поверовати, да су се могле три женске, различита кроја и соја, у њега заљубити. Што г. Лукић неје могао то бити, морамо му одбити на младост и на то, што је још почетник у глумачкој струци. Нека се „учи и мучи“ па ће поред свога лепог дара далеко моћи дотерати у приказивачкој уметности. Још нам ваља и то споменути, да су г. Ружићка и г. Маринковићка овога вечера и по сјајном оделу биле „праве велике госпође“.

П О З О Р И Ш Т Е.

(Народно позориште у Београду.) Омладински лист „Млада Србадија“, који је о београдском позоришту готово годину дана ћутао, проговорио је о њему у последњем свом листу, између осталог, овако:

„Једва се један пут скиде са прсију народног позоришта у Београду мора, што га је гњавила читаву годину дана. Још од пролетошње „побуне“ у позоришту, ми га већ почесмо брисати из рачуна; а не бисмо ни имали да јављамо друго до несрећне и непрестне покушаје...“

„Протоколи лањске народне скупштине сведоче, да је одборска управа у позоришту замењена чиновничком „интендантуром“ само ради покушаја, еда ли ће под оваквом управом боље бити. Па шта би? Пристрасна и ћудљива управа учини, да најбоље снаге позоришне или оидоше или се спремаћу да кроз који дан одлазе. А управа, међу тим, неје кадра била да подигне или да пронађе какве нове снаге. Лични и политични догађаји једино довели су јој сами у шаке два приновка, који доста дају и обећавају...“

„Чи са позоришним делима неје ове године било боље. Класичка дела готово су ишчезла са позорнице. Брза понављања са свим обичних дела и опет су започела... Док је у одбору радила здружена снага, могло је бити доста руку, које су дела прегледале и удешавале; а сад на позорницу нашу почеше се на један пут увлачити и фантастичне, противуприродне и противнаучне појаве, и то не у шаљивим него у озбиљним делима!“

„Једва се сад, после великог чамљења, указа на позорници „Јан Хус“, чешки борац противу црвене тираније, од К. Тила, — и позориште се одмах напуни гледаоцима...“

„Новоме управитељу, М. А. Симићу, који је књижевном свету познат са својих превода позоришних дела, са своје заузетости у позоришним одборима још онда, кад неје било сталног позоришта у Београду, и који је иначе познат са своје правичности и разборитости, — ма колико да можемо честитати, што му је претходник оставио у наследство богат низ дела, која ишту поправку; ипак му се не може много завидети, јер му је претходник, поред овога, оставио у наследство за целу ову годину још и — исцрпenu касу!“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ПРЕТПЛАТА.

ПРЕДСТАВА ЈЕДАНАЕСТА.

БРОЈ 6.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 18. ЈАНУАРА 1872.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

ПРВИ ПУТ:

ЖИВНСКЕ СУЗЕ.

ШАЉИВА ИГРА У 1 РАДЊИ, ПО ФРАНЦ, НАПИСАО А. ВИНТЕРФЕЛД, С НЕМАЧКОГ ПРЕВЕО С. РАЈКОВИЋ.

О С О Б Е:

Милан	Недељковић.	Катица, жена му . . .	Ј. Маринковића.
Даница, жена му	К. Савићева.	Јован, послуживач . .	Соколовић.
Пера	Рашић.		

Догађа се у купатилу.

ЗА ТИМ:

ТРАЖИ СЕ ВАСПИТАЧ.

ШАЉИВА ИГРА У 2 РАДЊЕ, С НЕМАЧКОГ ПРЕВЕО М. ХРВАЊАНИН — СРБЕНДИЋ.

О С О Б Е:

Фридрих плем Лајхт	Ружић.	Тома Габлер	Недељковић.
Венјамин, тврдица	Суботић.	Јоза, слуга розенбергов . .	Хаџић.
Розенберг, трговац	Зорић.	Валентина, кћи розенбергова	К. Савићева.
Едуард, његов син	Станчић.	Адела, друга жена розенберг.	М. Савићева.

Збива се у великој вароши у кући розенберговој.

Улазне цене: Седиште у кругу 1. фр. а. вр. — Седиште првога реда и на страни 80 н. а. вр. — Седиште другога реда и на страни 70 нов. а. вред. — Седиште трећег реда 50. н. а. вр. — Стајање 40. н. а. вр. — Галерија 20. н. а. вр. — Ђаци, деца, али само уз своје родитеље, и војници до наредника плаћају 20. н. а. вр.

У среду 19. фебруара: „ФАБРИЧАР.“ Позоришна игра 3 раздела, с немачког превео Јоца Стефановић виловски.

Војници од наредника доле и деца до 10 година, али само уз своје родитеље, плаћају цену стојишта у полак.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5. н. а. вр. и то: у трговини Пера Попадића, Паје Миросављевића, Стеве Ратковића и Јоце Филиповића, у срп. народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА У ВЕЧЕ.